

Легіон Українських Січових Стрільців – армія легендарних (6 серпня засновано Легіон Українських Січових Стрільців (1914))

... 1 серпня 1914 року, лідери трьох найбільших Українських Галицьких партій, в зв'язку з вступом Росії у війну і розв'язання нею Першої Світової війни,



утворили Головну Українську Раду (ГУР) на чолі з К. Левицьким. 3 серпня ГУР видала «Маніфест до українського народу в Галичині», закликаючи до боротьби за визволення України. Однією з перших справ, якою зайнялась ГУР, було створення Української бойової управи, для того, щоби організувати в

Австрійській армії окреме українське формування, яке могло би стати основою для створення у майбутньому Української Національної Армії. Австрійське командування дало згоду на формування з добровольців українського легіону під назвою «Українські Січові Стрільці» (УСС) в кількості 2500 бійців. 6 серпня 1914 року було створено Легіон українських Січових стрільців. Українські Січові Стрільці (УСС) - єдина українська національна військова формація в складі австро-угорської армії, сформована з добровольців, які відгукнулися на заклик Головної Української Ради 6 серпня 1914 р. і стояли під проводом Української Бойової Управи (УБУ).

Вступивши до легіону, який входив до складу австрійської армії, новобранці зобов'язані були присягнути на вірність австрійському цісарю Францу Йосифу. Але добровольці таємно склали й іншу присягу – на вірність Україні. "Я, Український Січовий Стрелець, присягаю українським князям, гетьманам, Запорізькій Січі, могилам і всій Україні, що вірно служитиму Рідному Краєві, боронитиму його перед ворогом, воюватиму за честь української зброї до останньої краплі крові...".

Для формування Легіону УСС на початку вересня його перевели в Закарпаття. Тут було утворено три стрілецькі курені. Перший курінь очолив Д. Вітовський - майбутній керівник збройного повстання у Львові 1 листопада 1918 р. Ядро Легіону склали члени довоєнних українських навчально-спортивних організацій: "Січ", "Соколи", "Пласт".

В перші бої проти російських загарбників Легіон УСС вступив в кінці вересня в районі Ужоцького перевалу. В кінці 1914 – на початку 1915 р. Стрільці охороняли Карпатські перевали. В переможній битві проти російських частин в травні 1915 р. на горі Маківка Січові Стрільці проявили свою героїчну звитягу. Не менш зразковий героїзм проявили вони у битвах з російськими окупантами у червні 1915 року і над Стипою – восени 1916 року. З УССів був сформований полк Січових Стрільців на чолі з Євгеном Конавальцем. Цей полк пізніше брав активну участь у національно-демократичній революції в Україні в 1917-1920 рр.

Після великих втрат в боях полк УСС було виведено в тил на доукомплектування, після чого під командуванням М. Тарнавського повернувся на фронт. У 1918 р. полк, у складі Австрійської армії, під командуванням Австрійського ерцгерцога Вільгельма Габсбурга, якого українці прозвали Василем Вишиваним за його неймовірну любов до Українського Народу та його відданість Українській Визвольній Справі, вирушив у Центральну Україну. Через тридцять років, після тих подій, Незламний Український Патріот Василь Вишиваний, викрадений із Австрії 26 серпня 1947 р. російською спецслужбою, після небачених тортур, загинув від рук катів НКВС в Лук'янівській тюрмі Києва 18 серпня 1948 року.

Пізніше Січові Стрільці зіграли визначну роль в революційних подіях 1918 р. та творенні Західно - Української Народної Республіки.



Оцінюючи значення УСС слід пам'ятати, що в силу своєї мало чисельності вони, звичайно, не вирішували долю Першої Світової війни, на фронтах якої вели активні бойові дії мільйонні армії, тому немає необхідності перебільшувати їх значення та роль у подіях Першої Світової війни.

Але це ні в якій мірі не применшує роль і значення УСС, які полягали у наступному:

1. Це було перше військове формування українців після знищення козацьких полків російською царицею Катериною II, вони стали зародком майбутньої Української армії.
2. УСС склалися із добровольців - кращих представників українського галицького суспільства: вчених, літераторів, митців, студентської та гімназійної молоді.
3. Ідейна та культурно-мистецька спадщина УСС стала основою національної свідомості Галицьких українців під час всіх Визвольних Змагань ХХ століття. А головний висновок, який можна зробити, згадуючи славу історію Легіону УСС, що їх героїчна самопожертва у захисті рідної землі стала прикладом наслідування для всіх наступних поколінь борців за волю України.

І гасло прощання УССів з полеглими побратимами: "Герої не вмирають!" отримало нове підтвердження в наші дні, коли сама Історія вписує до пантеону героїв-борців за незалежність України нові незабутні імена.

Список літератури

Думін О. Історія Легіону Українських Січових Стрільців 1914 – 1918 рр. / О. Думін // Дзвін. – 1998. – № 9-10. – С. 135-140.

Любомир К. Останній із когорти Січових Стрільців [уродженець с. Л. Слобідка Михайло Костюк (1895-1989)]/ Любомир К. // Коломийські вісти. – 2015. – 20 серп. – С. 4.

Матейко Н. Коломийське січове стрілецтво / Надія Матейко // Коломийська правда. – 2010. – 20 серп. – С. 13.

Нагірний В. Гнат Семенюк і його «славетне товариство»... : [українське січове стрілецтво] / Василь Нагірний // Коломийські вісти. – 2012. – 22 берез. – С. 15.

Наконечна Л. Січові стрільці: як столітні події перегукуються з нинішніми / Людмила Наконечна // Голос України. – 2016. – 24 черв. – С.7.

Інтернет ресурси

[https://uk.wikipedia.org/wiki/](https://uk.wikipedia.org/wiki/Українські_січові_стрільці)

Українські січові стрільці

legion-uss.milua.org › history

Стисла історія Легіону Українських Січових Стрільців

Підготувала Руслана Ониськів
провідний бібліограф